

ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ -ΣΤ'
ΚΥΚΛΟΣ
«Έγκλημα και
λογοτεχνία:
Κινηματογραφική
αναπαράσταση»

“ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚΑΣ-ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ”

ΚΑΘ. Χ.ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ, ΔΙΕΥΘ.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΣΤΕΑΚΗΣ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: Χ.ΤΑΤΣΗ, ΝΟΜΙΚΟΣ-
ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

«Σοβαροί κίνδυνοι των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ιδιαιτέρως της Γυναίκας στον ΟΗΕ»

Ψήφισμα-Δήλωση που συνέταξε η αείμνηστη Α.Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου (τότε Πρόεδρος ΙΜΔΑ) το οποίο υπέγραψαν και άλλες οργανώσεις ελληνικές και διεθνείς

- ▶ Το ψήφισμα στηλιτεύει την πρακτική, μία χώρα συνήθως ισχυρή ζητεί να απαλειφθούν από την υπό ψήφιση απόφαση-διακήρυξη συγκεκριμένες διατάξεις. Την πρακτική αυτή το ψήφισμα τη χαρακτηρίζει ως «αντιδημοκρατική αρχή» διότι μία μόνο χώρα ή ένας μικρός αριθμός χωρών «επικρατεί επί των ασυγκρίτως πολυαριθμότερων χωρών που δέχονται την αντίθετη άποψη. **Η μειοψηφία δηλαδή επικρατεί της πλειοψηφίας!**»
- ▶ Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι «στον ΟΗΕ έχει εμφανιστεί όπως και σε μερικούς άλλους διεθνείς οργανισμούς, **μία τάση κατάργησης της επικρατούσας αρχής ότι όταν υπάρξει σύγκρουση μεταξύ εθίμων και πρακτικών αφενός και κανόνων και αρχών ΔΑ αφετέρου, επικρατούν και πρέπει να προστατευθούν οι αρχές και οι νομοθετικές διατάξεις των ΔΑ. Με άλλα λόγια, να υποχωρούν οι αντίθετες με τα ΔΑ παραδόσεις και πρακτικές.**»

Η αρχή της ισότητας των φύλων, ως θεμελιώδης αρχή, εδραιωμένη στις Συνθήκες της ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

- ▶ **άρθρο 8 της ΣΛΕΕ (Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης):** η Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις δράσεις της, επιδιώκει να εξαλείψει τις ανισότητες, να προαγάγει την ισότητα μεταξύ των φύλων και να καταπολεμά τις διακρίσεις κατά τον ορισμό και την υλοποίηση των πολιτικών και των δραστηριοτήτων της.
- ▶ **άρθρο 19 της ΣΛΕΕ:** το Συμβούλιο, μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων μεταξύ άλλων και λόγω φύλου.
- ▶ **άρθρο 14 του Χάρτη:** κατοχυρώνει το δικαίωμα στην εκπαίδευση

Στρατηγική Δέσμευση για την ισότητα των φύλων 2016-2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- ▶ «μολονότι η στάση της κοινής γνώμης στο θέμα της ισότητας εξελίσσεται, η σημερινή νέα γενιά δεν είναι απαλλαγμένη από στερεότυπα και ανισότητες με βάση το φύλο.
- ▶ Σε παγκόσμια κλίμακα, τα θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών εξακολουθούν να παραβιάζονται και οι γυναίκες υφίστανται διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην εργασία, στην κοινωνική προστασία, στην κληρονομία, στα οικονομικά περιουσιακά στοιχεία, στους παραγωγικούς πόρους και στη συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην κοινωνία εν γένει»

Δικαίωμα στην εκπαίδευση: άρθρο 28 της Διεθνούς Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Παιδιού

- ▶ «Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το **δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση** και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση **της ισότητας των ευκαιριών**:
- ▶ **α.** Καθιστούν τη **στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους**.
- ▶ **β.** Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαφόρων μορφών **δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν **ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί**, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.
- ▶ **γ.** Εξασφαλίζουν **σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία** με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.
- ▶ **δ.** Καθιστούν **ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση** και τον προσανατολισμό.
- ▶ **ε.** Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την **τακτική σχολική φοίτηση** και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.
- ▶ **2.** Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της **σχολικής πειθαρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος**, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.
- ▶ **3.** Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν **τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας**, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαριθμητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών».

Η Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της (8-10-2003) σχετικά με την παραβίαση των δικαιωμάτων των γυναικών και τις διεθνείς σχέσεις της ΕΕ (2002/2286(INI))

- ▶ η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και της συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων αποτελεί την κύρια μέθοδο για την καταπολέμηση της βίας, είτε της δημόσιας είτε της οικιακής.
- ▶ Για τον λόγο αυτό ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει υπ' όψιν την κατάσταση και την πρόοδο των γυναικών στον οικονομικό, νομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα, και να ξεκινήσει συζητήσεις με τις χώρες εταίρους για ορισμένα ευαίσθητα θέματα όπως οι διατάξεις του οικογενειακού και ποινικού δικαίου οι οποίες προκαλούν διακρίσεις, η κατ' οίκον βία, η διάκριση σ' ό,τι αφορά την πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση και τη νομική βοήθεια.
- ▶ Σύμφωνα με την παραπάνω έκθεση **η δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας** επιδιώκεται μέσω προγραμμάτων για την προώθηση της ίσης πρόσβασης στην εκπαίδευση, στις εκλογές, για παροχή βοήθειας στα θύματα σωματεμπορίου ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης

Αποφάσεις και/ή ψηφίσματα του Συμβουλίου των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1982 και μετά)

- ▶ Αρχικά, τα προγράμματα αυτά αφορούσαν στενότερα την αναπτυξιακή συνεργασία και τον ρόλο των γυναικών στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- ▶ Σταδιακά εξελίχθηκαν, περιλαμβάνοντας ως στόχο τους τις γυναίκες στην ανάπτυξη (WID) και, πρόσφατα, τη διάσταση φύλο και ανάπτυξη (GAD).
- ▶ Στο ψήφισμα για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην αναπτυξιακή συνεργασία (αριθ. 12847/95) που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 1995 με βάση ανακοίνωση της Επιτροπής, το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι "η μείωση των υφισταμένων ανισοτήτων λόγω φύλου αποτελεί ουσιώδη παράγοντα για την ανάπτυξη".

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος των νέων γυναικών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση (2006/2135(INI))

- ▶ επισημαίνει ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση των κοριτσιών και των γυναικών αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα και ουσιαστικό στοιχείο προκειμένου να απολαμβάνουν πλήρως όλα τα άλλα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και πολιτικά δικαιώματα
- ▶ επισημαίνει ότι στην εκπαίδευση και την έρευνα, οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών ως απόφοιτοι (59%), εντούτοις η παρουσία τους μειώνεται σταθερά όσο ανέρχονται στην επαγγελματική ιεραρχία, από ποσοστό 43% των κατόχων διδακτορικών τίτλων σε ποσοστό μόλις 15% σε θέσεις τακτικών καθηγητών·
- ▶ συνιστά διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να τους δοθούν κίνητρα να δημιουργήσουν ευνοϊκές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση των γυναικών που έχουν διακόψει την εκπαίδευσή τους και των γυναικών που διαθέτουν λίγα προσόντα

- ▶ αναφέρεται στο γεγονός ότι η διαφορά στις αμοιβές μεταξύ ανδρών και γυναικών παραμένει σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα και δεν φαίνεται να μειώνεται. Επισημαίνει ότι κατά μέσο όρο οι γυναίκες κερδίζουν 15% λιγότερο από τους άνδρες, κάτι που συνιστά αποτέλεσμα τόσο της μη συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ισότητας της αμοιβής, όσο και μιας σειράς διαρθρωτικών ανισοτήτων, όπως είναι ο διαχωρισμός της αγοράς εργασίας, οι διαφορές στα πρότυπα εργασίας, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, οι προκαταλήψεις όσον αφορά την αξιολόγηση και τα συστήματα αμοιβής, καθώς και τα στερεότυπα.
- ▶ ενθαρρύνει την Επιτροπή να **προωθήσει τις αρχές της ισότητας και της ίσης πρόσβασης των κοριτσιών στην εκπαίδευση** στις σχέσεις της με τρίτες χώρες
- ▶ προτρέπει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη θέση των γυναικών εκπαιδευτικών στις υψηλότερες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και στα κέντρα λήψεων αποφάσεων σε θέματα εκπαίδευσης, θέσεις όπου παρατηρείται ακόμη ποσοτική υπεροχή των ανδρών συναδέλφων τους

- ▶ συνιστά στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη **να εφαρμόσουν πολιτική για εθνικές, εθνοτικές και πολιτιστικές μειονότητες**, χωρίς να λησμονείται η μειονότητα των Ρομά, η οποία να **επιτρέπει την πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση και ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση για αγόρια και κορίτσια**, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων προσχολικής ηλικίας, δίδοντας **ιδιαίτερη προσοχή στην πολυπολιτισμική προσέγγιση που διευκολύνει την ενσωμάτωση των νέων γυναικών και των κοριτσιών από μειονότητες ή ομάδες μεταναστών στο τακτικό εκπαιδευτικό σύστημα, με στόχο την καταπολέμηση των διπλών διακρίσεων**
- ▶ καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προβούν σε όλες τις δέουσες ενέργειες για την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστριών γυναικών και κοριτσιών και την καταπολέμηση των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν στην κοινότητα καταγωγής τους, **απορρίπτοντας όλες τις μορφές πολιτιστικού και θρησκευτικού σχετικισμού που θα μπορούσαν να παραβιάσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών**
- ▶ συνιστά στα κράτη μέλη **να υποστηρίξουν την ενημέρωση για την ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα**, ιδίως μεταξύ των πιο ευάλωτων κοινοτήτων, με στόχο να εξαλειφθούν όλες οι μορφές προκαταλήψεων που επηρεάζουν την πρόσβαση των κοριτσιών και των νέων γυναικών στην εκπαίδευση.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2017
σχετικά με την ετήσια έκθεση του 2016 για τα ανθρώπινα δικαιώματα

και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής
Ένωσης στον τομέα αυτό (2017/2122(INI))

- ▶ υπενθυμίζει ότι η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί **θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της και ότι η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου είναι ένας από τους βασικούς στόχους της Ένωσης** όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες
- ▶ **καταδικάζει τη χρήση της σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών**, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι μαζικοί βιασμοί, η σεξουαλική δουλειά, η καταναγκαστική πορνεία, μορφές διωγμών με βάση το φύλο, η εμπορία ανθρώπων, ο σεξουαλικός τουρισμός και κάθε άλλη μορφή σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας, ως όπλου πολέμου
- ▶ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι στο Καταστατικό της Ρώμης τα σεξιστικά εγκλήματα και τα εγκλήματα σεξουαλικής βίας χαρακτηρίζονται **ως εγκλήματα πολέμου**, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή πράξεις που συνιστούν γενοκτονία ή βασανιστήρια·

- ▶ ΕΠΙΚΡΟΤΕΙ ΤΗΝ ΈΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ **σχεδίου δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων (2016-2020)**

Transforming the lives of GIRLS and WOMEN
through EU External Relations 2016-20

EU OBJECTIVES:

-
Girls and women live free from all forms of violence and discrimination.
-
Girls and women participate as equals in the economic life and have access to all economic resources and social services.
-
Girls and women participate equally in decision-making at all levels.

 Commission services and EEAS deliver more effectively on EU commitments towards gender equality and women's empowerment through external relations.

**our world
our dignity
our future.**

- ▶ χαιρετίζει επίσης την έγκριση της **στρατηγικής δέσμευσης για την ισότητα των φύλων (2016-2019)**
- ▶ υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η κύρωση και η αποτελεσματική εφαρμογή της **Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης** από όλα τα κράτη μέλη·
- ▶ επισημαίνει ότι **η εκπαίδευση αποτελεί το καλύτερο μέσο για την καταπολέμηση των διακρίσεων και της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών·**
- ▶ ζητεί από την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ και την ΑΠ/ΥΕ να εντείνουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και των δεσμεύσεών τους στο πεδίο των δικαιωμάτων των γυναικών βάσει της **Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW)** και ενθαρρύνει τις τρίτες χώρες να πράξουν το ίδιο.

Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

- ▶ του **Συμβουλίου της Ευρώπης** «Για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας», η οποία στην Ελλάδα κυρώθηκε με τον Ν. 4531/2018 ([ΦΕΚ 62/Α/5-4-2018](#))
- ▶ ενισχύθηκε η ποινική νομοθεσία για την αντιμετώπιση εγκλημάτων που διαπράττονται σε βάρος των γυναικών (ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων, stalking, «εγκλήματα τιμής»), τροποποιήθηκε ο ν. 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία, με στόχο την ευρύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του κ.α.
- ▶ Στόχος της Σύμβασης είναι η πρόληψη εγκλημάτων εις βάρος των γυναικών καθώς και η ποινικοποίηση συμπεριφορών που μέχρι πρότινος παρέμεναν ατιμώρητες, όπως είναι ο εξαναγκασμός σε σύναψη γάμου κλπ

**Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης
Φεβρουαρίου 2018 σχετικά με τη μηδενική ανοχή στον
ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων
(2017/2936(RSP))**

- ▶ καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει το ζήτημα του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων και άλλων πρακτικών που θίγουν τις γυναίκες και τα κορίτσια στους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στις διπλωματικές ενέργειες·
- ▶ καλεί την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τρίτες χώρες για να τις ενθαρρύνουν να θεσπίσουν εθνική νομοθεσία για την κατάργηση του ακρωτηριασμού γεννητικών οργάνων και να στηρίξουν τις αρχές επιβολής της νομοθεσίας για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της.

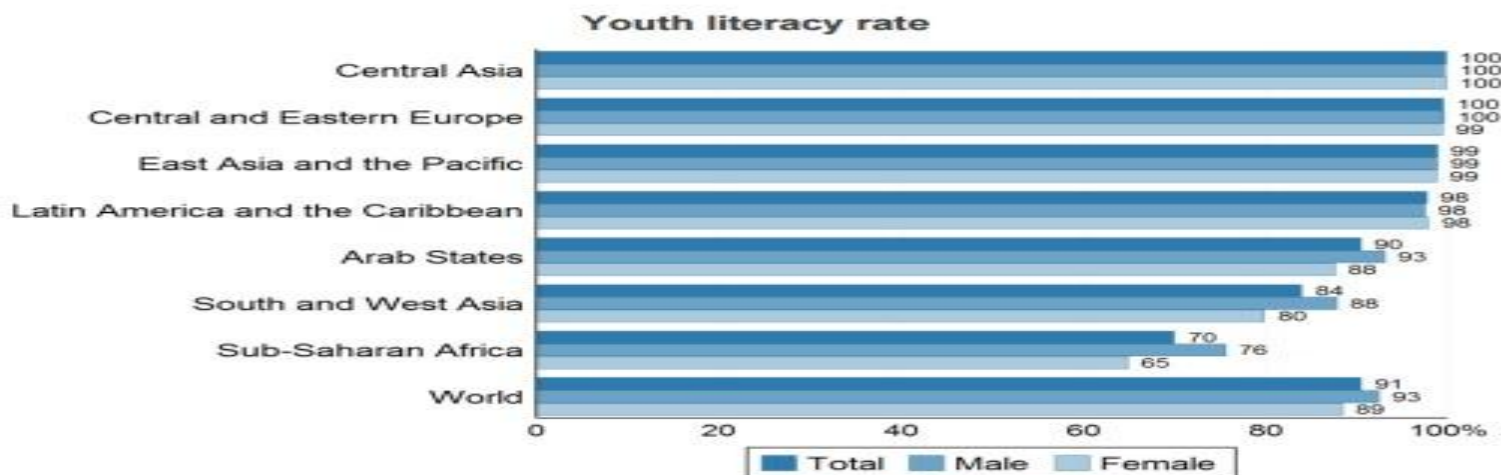
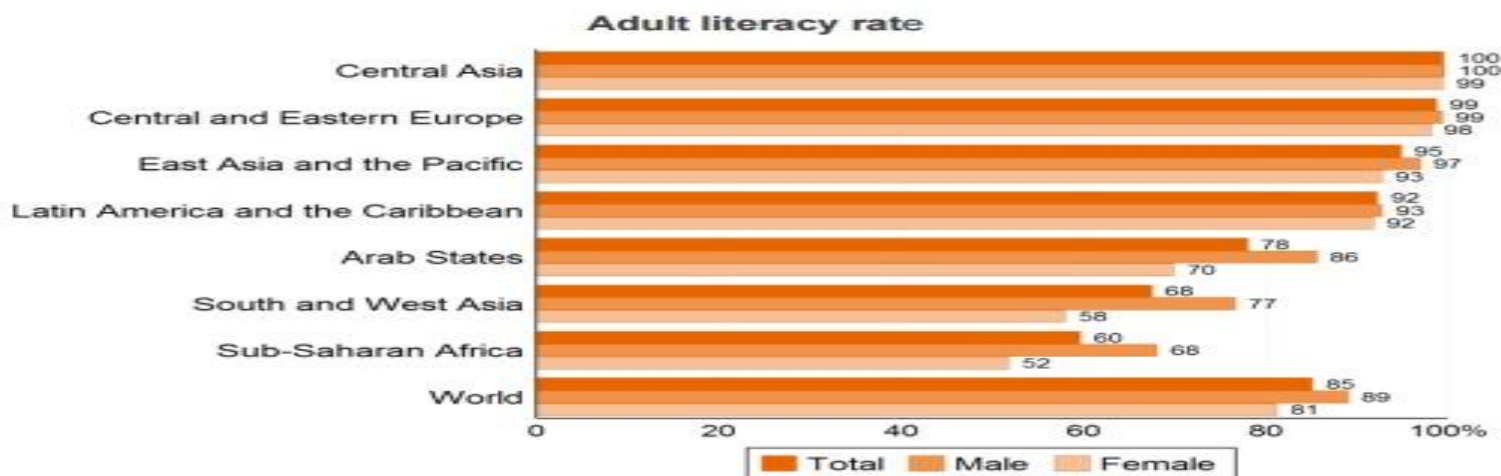
*Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων
στην Έκθεσή της σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του
φύλου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2018/2162(INI))*

- ▶ επισημαίνει ότι η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλων είναι μια παγκοσμίως αποδεκτή στρατηγική για την εξασφάλιση της ισότητας των φύλων.
- ▶ Δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά ένα μέσο για την επίτευξη ισότητας των φύλων με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην προετοιμασία, τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών, των ρυθμιστικών μέτρων και των προγραμμάτων δαπανών.
- ▶ Η ΕΕ αναγνωρίζει την ισότητα των φύλων ως θεμελιώδες δικαίωμα, κοινή αξία της ΕΕ και απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή,
- ▶ Ωστόσο, η έννοια της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου δεν είναι ακόμη αρκετά γνωστή ή υποτιμάται από πολλούς φορείς χάραξης πολιτικής. Για τον λόγο αυτό, η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου θα πρέπει να θεωρείται ως συνεχής διαδικασία, υποστηριζόμενη από συστηματικές προσπάθειες **για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλα τα επίπεδα, σε όλους τους τομείς και σε όλα τα στάδια της χάραξης πολιτικής.**

Μαλάλα Γιουσαφζάι

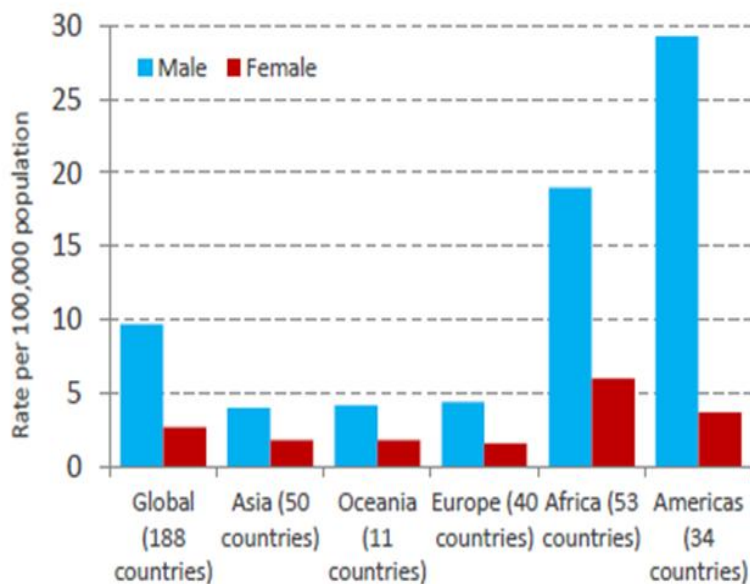
- ▶ πυροβολήθηκε το 2012 από τους Ταλιμπάν επειδή πήγαινε σχολείο.
- ▶ είναι η νεότερη Αγγελιοφόρος Ειρήνης στην ιστορία των Ηνωμένων Εθνών και η πρώτη που ορίστηκε από τον Γενικό Γραμματέα Γκουτέρες από τότε που ανέλαβε καθήκοντα τον Ιανουάριο 2017
- ▶ το 2013 της απονεμήθηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ
- ▶ το 2014 το Νόμπελ Ειρήνης για τον αγώνα της στο δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση.

Στατιστικά στοιχεία της UNESCO για τον αναλφαβητισμό, 2013-14

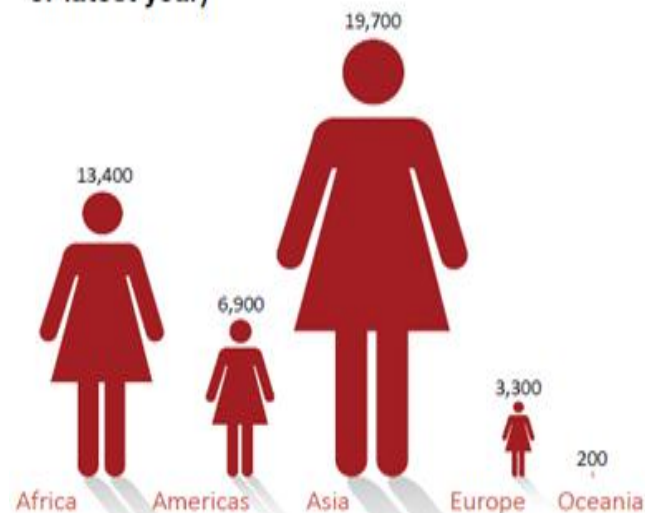
Ποσοστά θυματοποίησης γυναικών στην ανθρωποκτονία, UNODC, 2012

Figure 1: Homicide rates by region and sex (2012 or latest year)

Source: UNODC Homicide Statistics (2013).

Number of women killed by intimate partners and family members, by region (2012 or latest year)

Note: Estimates are based on data for 4 countries in Africa, 14 countries in the Americas; 9 countries in Asia; 21 countries in Europe; and 3 countries in Oceania.

Source: Elaboration based on UNODC Homicide Statistics (2013).

Από την ομιλία της Μαλάλα Γιουσαφζάι στα Ηνωμένα Έθνη, 12 Ιουλίου, 2013

- ▶ «Υψώνω την φωνή μου - όχι για να φωνάξω, αλλά για να **εισακουστούν εκείνοι που δεν έχουν φωνή**. Εκείνοι που έχουν πολεμήσει για τα δικαιώματά τους. Το δικαίωμα στην **ειρήνη**, Το δικαίωμα στην **αξιοπρέπεια**, Το δικαίωμα στην **ισότητα ευκαιριών**, Το δικαίωμα στην **εκπαίδευση**»